

Sprawozdanie z naukowego sympozjum jubileuszowego *Na szlakach literatury...*, poświęconego Profesor Barbarze Wolskiej z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin i jubileuszu czterdziestopięciolecia pracy naukowej

KAROLINA GOŁAWSKA
ANNA PETLAK
(Uniwersytet Łódzki)

Szóstego grudnia 2016 roku w pięknych, stylowych wnętrzach Pałacu Alfreda Biedermanna w Łodzi odbył się jubileusz z okazji siedemdziesiątych urodzin oraz czterdziestopięciolecia pracy naukowej wybitnego literaturoznawcy i edytora, założycielki łódzkiej szkoły edytorskiej – Profesor dr hab. Barbary Wolskiej.

Trzeba w tym miejscu wspomnieć, że swoistą inauguracją obchodów jubileuszu było uroczyste i niezwykle miłe spotkanie w Katedrze Edytorstwa Uniwersytetu Łódzkiego 21 stycznia 2016 roku. Inicjatorem i Gościem spotkania była Profesor z Uniwersytetu Śląskiego Bożena Mazurkowa. Profesor Barbara Wolska otrzymała z Jej rąk obszerną pracę zbiorową *Czytanie Naruszewicza*, która ukazała się w Wydawnictwie Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk jako liczący dwa woluminy tom 3 serii „Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia”. Książki te zostały zadedykowane przez Autorów rozpraw Profesor Barbarze Wolskiej w uznaniu jej wybitnych osiągnięć w badaniach nad poezją Naruszewicza i upowszechnianiu dorobku osiemnastowiecznego autora znakomitymi edycjami krytycznymi jego tekstów (cztery tomy *Poezji zebranych* opublikowane w serii IBL PAN „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia”). Dla Profesor Barbary Wolskiej był to wzruszający prezent od krajowego środowiska „oświeceniowców”, ważne upamiętnienie prac naukowych poświęconych wielkiemu osiemnastowiecznemu poecie.

Organizatorami grudniowych uroczystości jubileuszowych w Pałacu Biedermanna byli pracownicy i doktoranci Katedry Edytorstwa Uniwersytetu Łódzkiego, a spotkanie prowadzili dr Małgorzata Pawlata i dr Mateusz Poradecki.

Honorowy patronat nad sympozjum naukowym objęła Prezydent Miasta Łodzi Hanna Zdanowska. Współorganizatorami i sponsorami przedsięwzięcia byli Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Łódzkiego Profesor Antoni Różalski, Dziekan Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego Profesor Joanna Jabłkowska, Marszałek Województwa Łódzkiego Witold Stępień oraz Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego i Koło Filologii NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego.

Wśród około 70 uczestników jubileuszu znaleźli się przedstawiciele władz i grona pedagogicznego Uniwersytetu Łódzkiego (w tym Wydziału Filologicznego, Instytutu Filologii Polskiej) oraz innych jednostek naukowych kraju, reprezentujący m.in.: Instytut Badań Literackich PAN, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski. Gośćmi jubileuszu byli także członkowie Redakcji czasopisma „Napis” i Zespołu Redakcyjnego „Biblioteki Pisarzy Polskiego Oświecenia”, długoletni przyjaciele, uczniowie, współpracownicy, wypromowani przez Profesor Barbarę Wolską doktorzy nauk humanistycznych, pracujący w szkołach i instytucjach pedagogicznych w różnych miastach oraz najbliższa rodzina Jubilatki.

Uroczystość została podzielona na część oficjalną, naukową i artystyczną.

Na początku dr Małgorzata Pawlata oraz dr Mateusz Poradecki przywitani wszystkich gości i podziękowali za przybycie. Następnie dr Monika Urbańska, adiunkt Katedry Edytorstwa, przedstawiła sylwetkę Jubilatki. Ukazała drogę dydaktyczno-naukową i organizacyjną Profesor Wolskiej na Uniwersytecie Łódzkim – od asystentki-stażystki w Zakładzie Literatury Nowożytnej UŁ (1970), przygotowującej rozprawę doktorską pod kierunkiem Profesora Zdzisława Skwarczyńskiego, poprzez uzyskanie stopnia doktora nauk humanistycznych (1979), potem doktora habilitowanego (1996) i objęcie kierownictwa Zakładu Edytorstwa (od 1999, a od 2007 Katedry Edytorstwa) oraz Studiów Podyplomowych „Edytorstwo Tekstów Literackich”, po tytuł profesora (2003).

Dr Urbańska ukazała kierunki zainteresowań naukowych Jubilatki, m.in. edytorstwo naukowe tekstów literackich, w tym zwłaszcza utworów poetyckich Adama Stanisława Naruszewicza i okolicznościowej literatury politycznej polskiego Oświe-

cenia; studia literaturoznawcze, obejmujące: nurty rozległej twórczości poetyckiej Naruszewicza, różnorodnej pod względem estetyczno-literackim, tematycznym i gatunkowym, ze szczególnym podkreśleniem stosowanej przez autora metaforyki żywiołów i jej wszechstronnych znaczeń; poezję obiegu rękopiśmiennego drugiej połowy XVIII wieku, stanowiącą ważny element tzw. folkloru szlacheckiego, wolną od cenzury politycznej (wiersze okolicznościowe, będące reakcją na ówczesne wydarzenia krajowe i zagraniczne) oraz obyczajowej (utwory frywolne o zabarwieniu erotycznym, obscenicznym); twórczość Stanisława Trembeckiego, z uwzględnieniem relacji między królewskim mecenasem a jego nadwornym poetą; wątki i motywy pacyfistyczno-pokojowe w literaturze oświeceniowej i ich uwarunkowania; czasopiśmiennictwo XVIII i początków XIX wieku. Prelegentka podkreśliła także, że Profesor Barbara Wolska opublikowała 9 książek, w tym 6 edycji krytycznych, przeszło czterdzieści rozpraw i studiów z zakresu literatury polskiej i czasopiśmiennictwa czasów Oświecenia oraz literatury współczesnej (poezja Stanisława Grochowiaka, Ewy Lipskiej); jest współwydawcą 9 edycji krytycznych, redaktorem naukowym 15 książek, a także autorką wielu recenzji opublikowanych w czasopiśmie naukowych oraz recenzji wydawniczych, recenzji rozpraw doktorskich, opinii opracowywanych w związku z procedurą o stopień naukowy doktora habilitowanego i tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. Przedstawiająca dorobek naukowy Jubilatki prelegentka zaznaczyła przy tym, jak dużo serca, czasu i uwagi poświęciła Pani Profesor stworzonej w macierzystej Katedrze serii wydawniczej „Prace Katedry Edytorstwa Wydziału Filologicznego UŁ” i ukazującym się pod jej znakiem projektom zespołowym powstającym pod kierunkiem Profesor Wolskiej. W tej serii ukazało się już 8 edycji krytycznych (ze wstępem) takich utworów jak: wybrane wiersze oraz sielanki Adama Stanisława Naruszewicza, erotyki Franciszka Dionizego Kniaźnina, poezje Franciszka Zabłockiego, bajki różnych autorów drukowane na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych” oraz utwory Wojciecha Bogusławskiego: tragedia *Saul*, melodrama *Izchabar, król Guaxary* i drama *Pustelnik na wyspie Formentera*.

Końcowa część tego wystąpienia poświęcona była działalności dydaktycznej Jubilatki. Monika Urbańska wspomniała aktywną pracę Pani Profesor na rzecz utworzonej w 1993 roku specjalizacji edytorskiej na Wydziale Filologicznym UŁ (powstałej jako pierwsza tego rodzaju specjalizacja w kraju). Podkreśliła, że Profesor Barbara Wolska wypromowała około 160 licencjatów, około 200 magistrów filologii polskiej, 13 doktorów nauk humanistycznych, zaś kilku Jej doktorantów opracowuje lub finalizuje swe rozprawy, w tym jedna z doktorantek – z zakresu edytorstwa multimedialnego.

Na zakończenie prezentacji dr Monika Urbańska w imieniu Pracowników i Doktorantów Katedry Edytorstwa Uniwersytetu Łódzkiego złożyła najserdeczniejsze

podziękowania Profesor Barbarze Wolskiej za opiekę i lata kierowania Katedrą z wielkim zaangażowaniem, oddaniem, skromnością, sercem i szacunkiem dla zespołu, a także skierowała do Niej życzenia zdrowia oraz wielu jeszcze rocznic i sukcesów.

Następnie z gratulacjami i życzeniami wystąpili przedstawiciele władz Uniwersytetu Łódzkiego, współpracownicy Jubilatki oraz reprezentanci innych jednostek naukowych, m.in.: Prorektor Uniwersytetu Łódzkiego Profesor Tomasz Cieślak, Prodziekani Wydziału Filologicznego UŁ Profesor Irena Jaros oraz Profesor Anna Warda, Dyrektor Instytutu Filologii Polskiej Profesor Danuta Kowalska, Kierownik Katedry Współczesnego Języka Polskiego Wydziału Filologicznego UŁ Profesor Barbara Kudra, Kierownik Katedry Historii Języka Polskiego UŁ Profesor Elżbieta Umińska-Tytoń, Profesor Maria Wichowa, Profesor Bożena Ostromecka-Frączak, Profesor Eliza Małek, Profesor Wiesław Pusz, Profesor Krystyna Maksimowicz z Uniwersytetu Gdańskiego, Profesor Małgorzata Chachaj, Profesor Bożena Mazurkowska, Profesor Tomasz Chachulski. Wszyscy występujący akcentowali wielki wkład Profesor Barbary Wolskiej w rozwój edytorstwa naukowego, Jej zasługi dla badań nad literaturą oświeceniową, a szczególnie nad twórczością Adama Naruszewicza i poezją okolicznościową, dotyczącą spraw politycznych oraz prywatnych i środowiskowych, wreszcie zaś – wieloletnią wytrwałą pracę, skromność oraz życzliwość dla pracowników, doktorantów i studentów, którzy swego czasu okrzyknęli Ją „wykładowcą na piątkę”, co znalazło wyraz w publikacji poświęconej nauczycielom akademickim w „Dzienniku Łódzkim”.

Wypowiedzi zawierały również wiele refleksji i nierzadko żartobliwych wspomnień z czasów studenckich Barbary Wolskiej. Przyjaciółka Jubilatki mgr Zofia Kuczyńska, koleżanka z ówczesnego domu studenckiego „Balbina”, obecnie żona znanego germanisty Profesora Krzysztofa Kuczyńskiego, przypomniała utrudniane przez portierów, jako przeciągające się do późna, sympatyczne wizyty w „Balbinie” zaprzyjaźnionych kolegów oraz wspólne wyjścia na bale organizowane przez studentów Wojskowej Akademii Medycznej.

Z kolei interesujący „element kulinarny” pojawił się w przemówieniu Ireny Śmiałek, kuzynki męża Jubilatki, autorki kilku książek o dramatycznych losach rodziny Wolskich na Kresach w czasie II wojny światowej, ale i pogodniejszej, wydanej ostatnio pt. *Niebieskie migdały – pachnące chlebem i piernikami*. Autorka wręczyła Jubilatce piernikowe jeże ignaški. Irena Śmiałek wyjaśniła Gościom, że piernikowe ignaški, mające za patrona legendarnego na Pomorzu Środkowym kardynała Ignacego Jeża, Kawalera Orderu Uśmiechu, są tradycyjnie wypiekane w adwencie, aby ozdabiać nimi choinki na Boże Narodzenie lub smakować je m.in. z grzonym winem. Z tego też względu (ale i z uwagi na uwiecznienie na fotografii z rodzinnego przyjęcia po uzyskaniu przez teścia Jubilatki Pawła Wolskiego stopnia

doktora nauk w dziedzinie farmakognozji) w prezencie Ireny Śmiałek znalazło się wino włoskie ze szczepu Malvasia, które – jak wspomniała Mówczyni – nazwę „małmazja”, upowszechnioną w powieściach Sienkiewicza, utraciło, pozostając jednakże (jako „słodkie małmazyje”) we frazie kolędy *Oj! Maluski, Maluski...* Ponadto, za pośrednictwem swojej siostry Ireny, przekazał prezent ze swego pobytu u Ojca Świętego, papieża Franciszka, kuzyn męża Jubilatki Profesor Jan Wolski z rzymskokatolickiego Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Łódzkiej w Łodzi.

Do wszystkich wystąpień interesujące uwagi oraz żartobliwe komentarze i dopowiedzenia wygłaszała sama Jubilatka, dzięki czemu podczas tych wystąpień panowała atmosfera swobody i prawdziwie przyjacielski nastrój towarzyskiego spotkania.

Prorektor Uniwersytetu Łódzkiego Profesor Tomasz Cieślak w trakcie swojego przemówienia wręczył Profesor Barbarze Wolskiej list gratulacyjny od Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Łódzkiego Profesora Antoniego Różalskiego, w którym w imieniu całej społeczności akademickiej Uniwersytetu Łódzkiego przekazał on Jubilatce gratulacje w związku zdotychczasowymi osiągnięciami w zakresie badań w dziedzinie literaturoznawstwa i działalności dydaktycznej, wyrazy uznania i podziękowanie za pracę na rzecz uczelni.

Szczególnie wzruszające dla Profesor Barbary Wolskiej i gości okazało się wystąpienie Przewodniczącego Koła Filologii NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego Profesora Tomasza Witczaka, który odczytał także list od Przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UŁ Dominika Szczukockiego i innych członków Związku, zawierający wspomnienia z udziału Jubilatki w strajku studenckim w budynku Wydziału Filologicznego UŁ w 1981 roku, podczas którego studentów wspierała część nauczycieli akademickich, oraz z Jej aktywnej działalności w okresie stanu wojennego, a także wyrazy wdzięczności i uznania za lata czynnej współpracy z organizacją. Wspomnieniami tymi podzieliła się działaczka uczelnianej „Solidarności” mgr Alicja Skalska, także uczestniczka tego najdłuższego wówczas strajku okupacyjnego studentów w Europie.

Profesor Małgorzata Chachaj w imieniu własnym i Pracowników Zakładu Historii Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej UMCS: Profesor Aliny Aleksandrowicz, Profesora Artura Timofiejewa, Profesora Arkadiusza Bağajewskiego oraz dr Katarzyny Puzio przekazała Jubilatce wyrazy uznania dla serdeczności wobec ludzi i Jej bezinteresownej działalności na niwie kształcenia młodej kadry oraz życzenia nieustającego zdrowia i dalszych interesujących prac naukowych oraz wszelkiej pomyślności osobistej. Ponieważ Małgorzata Chachaj jest uczennicą Profesor Aliny Aleksandrowicz, Jubilatka wspomniała zapamiętaną na długo przygodę z Łodzi, związaną z drzewem. Otóż gdy Pani Profesor Aleksandrowicz, wracając

z jednego z wrocławskich spotkań Pracowni Literatury Oświecenia IBL PAN, postanowiła odwiedzić swą przyjaciółkę mieszkającą w Łodzi, to właśnie piękne, rozłożyste drzewo wskazało Jej dom, gdy wieczorem, w niezbyt dobrze oświetlonej uliczce, nie można było go znaleźć. Wspominając to zdarzenie Profesor Wolska mówiła o swoim wzruszeniu, gdy uświadomiła sobie wówczas, że drzewo okazało się pomocne, a może nawet w jakiś magiczny sposób odwdzińczyło się lubelskiej badaczce, zajmującej się w kilku rozprawach obrazami i metaforą oraz symboliką drzew w poezji oświeceniowej.

Profesor Tomasz Chachulski po złożeniu gratulacji i życzeń w imieniu własnym i Zespołu Redakcyjnego serii „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia” IBL PAN przekazał Jubilatce list od Prezes Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Profesor Anny Grześkowiak-Krwawicz, w którym podkreślono wielki wkład Profesor Barbary Wolskiej w badania nad wiekiem osiemnastym i wyrażono ogromne uznanie dla Jej prac opartych na pracowitych i rzetelnych poszukiwaniach źródłowych, stanowiących fundament badań literatury, historii i kultury Wieku Świata, a także doceniono wytyczanie przez Nią nowych kierunków badań zespołowych.

Dr Paweł Pluta odczytał i wręczył Jubilatce list gratulacyjny od Dyrekcji, Rady Naukowej i Pracowników Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, w którym zwrócono uwagę na wybitne dokonania Profesor Barbary Wolskiej w dziedzinie badań nad poezją okolicznościową i polityczną, a przede wszystkim nad twórczością Adama Naruszewicza.

W dalszej części jubileuszu odczytano listy gratulacyjne, m.in. od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosława Gowina, Prezydent Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej oraz Prezesa Zarządu Łódzkiego Towarzystwa Naukowego Profesora Antoniego Różalskiego i Sekretarza Generalnego ŁTN Profesor Wandy M. Krajewskiej. Minister Jarosław Gowin w liście wyraził m.in. wdzięczność Jubilatce za wielki wkład w polską humanistykę, która – jak podkreślił – jest częścią europejskiego dziedzictwa kulturowego, o które trzeba dbać, poznawać je i badać, aby nie zatracić tożsamości i nie zapomnieć o swoich korzeniach. Złożył podziękowania „za tak wielką dbałość i troskę o poziom wiedzy filologicznej, za nieoceniony wkład w powstanie i rozwój Katedry Edytorstwa na Uniwersytecie Łódzkim, która stała się wzorem dla innych uczelni w tworzeniu zakładów zajmujących się profesjonalnym przygotowaniem przyszłych edytorów, redaktorów i wydawców”. W zakończeniu listu Minister, parafrazując słowa Adama Naruszewicza, że najważniejsze jest to, ile dobrego zrobimy dla świata, w imieniu całego środowiska akademickiego wyraził prośbę do Jubilatki o kolejne długie lata dzielenia się tym dobrem.

Prezydent Miasta Łodzi Hanna Zdanowska doceniła naukową pasję oraz znaczący udział w inspirowaniu rozwoju literaturoznawstwa i edytorstwa, które Profesor

Barbara Wolska potrafi łączyć z powinnościami wykładowcy, i podkreśliła również, że dedykowane Jubilatce sympozjum to nie tylko podziękowanie za wybitne zasługi dla Uniwersytetu Łódzkiego i osiągnięcia w dziedzinie edytorstwa, ale także wyraz wyjątkowego uznania dla całej kariery naukowej. Między innymi najlepsze gratulacje i życzenia zdrowia, sił do dalszej aktywności intelektualnej oraz wszystkiego najlepszego w życiu osobistym zawierał list od Zarządu Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, którego Jubilatka jest aktywnym członkiem od 1996 roku.

Po odczytaniu listów głos zabrała dr Marta Szymor-Rólczak, sekretarz redakcji kwartalnika „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica”, która imieniem własnym, Redakcji i autorów rozpraw przekazała Profesor Barbarze Wolskiej dedykowany Jej numer specjalny „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” – zbiór prac literaturoznawczych i edytorskich zatytułowanych *Na szlakach literatury...* Tytułem tym – jak powiedziała Sekretarz Redakcji – „uczniowie, współpracownicy i przyjaciele Jubilatki pragnęli podkreślić rolę, jaką Profesor Barbara Wolska odegrała na ich naukowej drodze – rolę przewodnika, inicjatora, inspiratora i serdecznego kompana”. Dr Szymor-Rólczak złożyła także Jubilatce „najserdeczniejsze życzenia pomyślności w kontynuowaniu działań w różnych obszarach bogatej aktywności zawodowej, jeszcze wielu wspaniałych rocznic oraz zdrowia i radości w życiu osobistym”.

Część listów gratulacyjnych wręczono Jubilatce pod koniec części oficjalnej. Wśród nich bardzo miły dla Pani Profesor list od Zespołu Redakcyjnego rocznika „Napis”, który został przekazany przez dra Wojciecha Kaliszewskiego i dr Agatę Grabowską-Kuniczuk. Mottem do podziękowań i życzeń dla Redaktor Naczelnej pisma Autorzy uczynili cytat z *Pism* Bolesława Prusa: *Prawdziwy przyjaciel jest zwierciadłem, w którym ze wszystkimi szczegółami odbija się dusza nasza*. Mianując Jubilatkę „dobrym duchem Redakcji”, podziękowali Jej „za każdą radę, dobre słowo, uwagę czy poprawkę, za każdy dostawiony przecinek bądź kropkę, za ciepły uśmiech i troskę, za wsparcie i fachową opiekę”. Z kolei dr Jolanta Kowal wręczyła Pani Profesor Barbarze Wolskiej list gratulacyjny od Pracowników Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia Uniwersytetu Rzeszowskiego: Profesora Marka Nalepy, Profesora Romana Magrysia, dra Grzegorza Trościńskiego, w którym Autorzy podkreślili, że „droga akademicka Pani Profesor usiana jest kluczowymi dla zrozumienia istoty kultury oświeceniowej pracami” oraz wyrazili swą wdzięczność za wielką życzliwość Jubilatki dla polonistyki rzeszowskiej.

Po zakończeniu części oficjalnej pozostali uczestnicy spotkania złożyli dalsze gratulacje i życzenia, dołączając upominki dla Szanownej Jubilatki.

Program jubileuszu obejmował także sympozjum naukowe, będące płaszczyzną wymiany doświadczeń, efektów prac badawczych i przemyśleń zogniskowanych

wokół tematyki literatury oświeceniowej oraz edytorstwa naukowego. Swoje prace zaprezentowali: Profesor Teresa Kostkiewiczowa, Profesor Danuta Hombek, Profesor Roman Dąbrowski, Profesor Bożena Mazurkowa oraz Profesor Danuta Kowalewska.

Część naukową otworzyła Profesor Teresa Kostkiewiczowa, która w referacie *Kwestia interpunkcji w utworach poetyckich Ignacego Krasickiego. Spostrzeżenia i uwagi w związku z edycją krytyczną wierszy* podjęła problem ustalania zasad przestankowania w edycjach krytycznych dzieł pisarzy dawnych. Niezwykle interesującą ilustracją omawianej kwestii stały się utwory poetyckie Ignacego Krasickiego, tym trudniejsze w przygotowaniu na potrzeby nowoczesnej edycji krytycznej, że nierzadko na kształt danego tekstu wpływały zarówno domagające się dokładnego rozpoznania obyczajów pisarskie autora, jak i różnorodne nawyki ówczesnych drukarzy. Podawane przez Referentkę, bardzo dobrze dobrane przykłady wymownie uświadamiały słuchaczom znaczącą rolę znaków interpunkcyjnych i ich miejsca w utworze – w kwestii określonej (takiej lub innej) interpretacji wiersza i określonego rozłożenia w nim akcentów. Wywód zakończył wniosek o odpowiedzialności pracy edytora i wadze jego działań, w tym – przemyślanych wyborów, mających znaczenie nie tylko dla ustalenia ostatecznego, optymalnego kształtu tekstu, lecz również dla jego właściwej, zgodnej z wolą autora interpretacji.

W wystąpieniu *Promocja „Powieści moralnych” Jean-François Marmontela* Profesor Danuta Hombek omówiła w porządku chronologicznym różne formy działań promocyjnych tegoż dzieła na rynku wydawniczym. Wydaniem oraz promocją *Powieści* zajął się znakomity oświeceniowy drukarz i księgarz francusko-warszawski Piotr Dufour. Przedstawione przez Referentkę zabiegi reklamowe, strategie związane z dystrybucją czy różnorakie inicjatywy wydawnicze, w które angażował się znany i doświadczony drukarz, są świadectwem trudności, z jakimi mierzyli się ówczesni oświeceniowi wydawcy, a jednocześnie – wymownym dla tego okresu w dziejach kultury znakiem podejmowania interesujących inicjatyw dla upowszechniania czytelnictwa i zainteresowania potencjalnych odbiorców świeżo wydanymi pozycjami. Nie wszystkie koncepty reklamujące nowo wydane dzieło spotykały się z właściwym odzewem. Ilustruje to los nawet najbardziej wartościowych i znaczących pozycji. Podjęte przez Dufoura próby wzbudzenia zainteresowania czytelników *Powieściami moralnymi* Marmontela nie odniosły przewidywanego sukcesu, przez co dzieło to podzieliło los wielu innych publikacji tego okresu, zalegając bezużytecznie u księgarzy.

Swoją prezentację skróconej, opublikowanej w „Folia Litteraria” wersji rozprawy pod tytułem *Filomela, słowik i poeta. O Naruszewiczowskim przekładzie ody Jeana-Baptiste’a Rousseau* Profesor Roman Dąbrowski poświęcił analizie lirycznego

wiersza Adama Naruszewicza zatytułowanego *Duma do słowika*. Szczególny akcent został położony na wskazanie licznych podobieństw czy nawiązań, ale także na uchwycenie i omówienie różnic między kolejnymi fragmentami dzieła francuskiego klasycysty i jego przekładu pióra polskiego poety. Drobiazgowa analiza tekstu francuskiego pierwowzoru i przekładu, dokonana przez Profesora Dąbrowskiego, przekonuje o wyjątkowości stylu Naruszewicza, wykazuje także odmiennosc relacji podmiotu mówiącego-poety do odbiorcy wypowiedzi. Zestawienie obu dzieł dowodzi także oryginalności techniki osiemnastowiecznego twórcy jako tłumacza. Pobudza zarazem do dyskusji na temat ówczesnego rozumienia translacji, przekładu, parafrazy, przeróbki itp. literackich efektów pracy twórców na kanwie obcego tekstu, traktowanego jako przeznaczony do dokładnego oddania prawzór lub źródło twórczej inspiracji czy adaptacji.

Wystąpienie Profesor Bożeny Mazurkowej, zatytułowane *O rokokowej realizacji Tassowego wątku w „Erotykach” Franciszka Dionizego Książnina*, odnosiło się do czterech wierszy z obszernego lirycznego cyklu osiemnastowiecznego autora, świadczących o jego fascynacji heroiczno-romansowym poematem Tassa-Kochanowskiego *Gofred abo Jeruzalem wyzwolona*. Kontekstem rozważań stały się refleksje dotyczące żywego w Polsce aż do romantyzmu zainteresowania dziełami barokowymi i znanym kultem artystów włoskich, zwłaszcza Torquata Tassa. Celem szczegółowej analizy było uchwycenie wielości sygnałów powiązań między liryką rokokową Książnina i fragmentami siedemnastowiecznego przekładu eposu. Kroki porównawcze podjęte przez Referentkę doprowadziły do określenia sposobu korzystania z epickiego pierwowzoru i przetwarzania go w poezji miłosnej.

W referacie *Czarownica w literaturze polskiego oświecenia. Stereotyp i płęć* Profesor Danuta Kowalewska podjęła próbę wyjaśnienia, czy rola i funkcja czarownicy w piśmiennictwie dawnym są uwarunkowane płcią i przekonaniem, że skłonności do czarów mają związek z biologicznymi funkcjami kobiety. Analizie został także poddany problem powstania stereotypu czarownicy, omówiona została również jego funkcja w kontekście zmieniających się społecznych relacji płci w XVIII wieku.

Referaty wywołały duże zainteresowanie Uczestników sympozjum, czego wymownym dowodem była ożywiona dyskusja. Pełne teksty prezentowanych wystąpień ukazały się drukiem, a także są dostępne na stronie: <https://czasopisma.uni.lodz.pl/polonica/issue/view/34>.

Po zamknięciu części naukowej spotkania zakończonej dyskusją naukową miał miejsce koncert muzyki poważnej w wykonaniu kwartetu smyczkowego Charisma.

Następnie na Gości czekał tort i szampan, pierwszy toast wygłosiła Pani Dziekan Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego Profesor Joanna Jabłkowska.

Zdjęcia z jubileuszu wykonane przez doktoranta Profesor Barbary Wolskiej Jacka Ubysza można znaleźć pod bezpiecznym linkiem: <http://edytorstwo.uni.lodz.pl/program-sympozjum-na-szlakach-literatury-poswieconego-profesor-barbarze-wolskiej/> lub <http://filolog.uni.lodz.pl/?p=5811>.

Jubileusz uznano za wyjątkowy, „niezwyczajny”, upływający w bardzo serdecznej i miłej atmosferze. Stwierdzono, że był to nie tylko jubileusz wybitnej Badaczki, ale także Człowieka o niezwyklej osobowości.